

staae de meget lavere. Denne Usikkerhed, som saaledes indkommer i Salgsværdien, er især mislig for Taxatorerne. Taxatorerne kunne ikke gaae sikkert efter de i Henshold hertil saa fluctuerende Priser. Der er ogsaa ofte, eftersom Capitaler samles eller spredes, i saa Aar meget stor Omflisning. Jeg skal nævne som et Exempel paa, hvorledes Eiendomspriser forandre sig i saa Aar, at den Taxation, der foretoges over alt Sorø Akademies Gods i 1839 til gangbar Priis — jeg vil iøvrigt indrømme noget modereret — ei opløb til det Halve af den nærværende Salgspræis, eller, med andre Ord, de nærværende Priser ere dobbelt saa høie nu som i Aaret 1839. Det er slet ikke en Følge af, at Gaardenes indre Værdi i den Grad ere stegne; men det er, efter min Overbeviisning, en Følge af, at Capitaler have samlet sig i forholdsvis gode Aar, og søge netop denne Anvendelse, og drive netop Eiendommene op (Hør! Hør!). Af disse Grunde vil jeg give Udvalgets Fleertals Forslag Fortrinnet, det fører til at udfinde Productionsværdien; thi det afhænger nemlig væsentligst af Jordernes eller Gaardenes indre Besskaffenhed, hvor stor en Afgift de kunne svare. Men der tages ogsaa noget Hensyn til Salgsværdien, navnlig ved Indfæstningsbestemmelserne, som igjen afhænge af Capitalers Tilstedeværelse i den paagældende Egn, og jeg troer saaledes, at dette Forslag træffer den rette Middelvei.

Jeg har endnu at tilføie et Par Ord om det subsidiaire Forslag, at der ogsaa skal tages Hensyn til Forskrifterne i Resolutionen af 1ste Juli 1846, for derefter at moderere Kjøbesummens Bestemmelse efter de Factorer, som Udvalgets Fleertals Forslag indeholder. Grev Spønneck har tidligere været meget tilbøielig

til at holde paa dette Forslag. Efterat det imidlertid af Udvalgets Fleertal var gjort gjældende, at der laa noget Usikkert og Vællende i, saaledes at ville bestemme en Priis efter to undertiden modstridende Factorer (Hør!), og efterat det var gjort gjældende, at Staten egentlig skulde søge sin Sikkerhed for, at den ikke blev foreulempet ved en utilbørlig lav Ansættelse i de Mænds Personlighed, som paa en saa særegen Maade overdroges paa Statens Vegne som Eier at raade for disse Forhold, saa har Grev Spønneck ikke længer lagt saa megen Vægt paa hiin Regulering, at han deri fandt Anledning til at erklære sig mod Fleertallets Forslag.

Bregendahl: Jeg er ganske enig med den ærede Finantsminister, naar han har udtalt, at der er særegne Grunde tilstede, som maae medføre, at der ved at træffe Regler om Statens Bøndergodsens Overgang til Selveiendom ikke maa sees paa at udbringe en saa høj Priis af dette Gods, som den private Mand kan udbringe, der ikke vil ansee sig bunden ved disse Fortidens særlige Forhold, og jeg er derfor ogsaa enig med ham i, at de Beslutninger, der blive tagne i denne Sag, ikke kunne berettigede til, fra disse Bestemmelser at trække nogen Analogie til de private Godsforholds Ordning. Det er Forhold, som jeg troer, man maa være enig med den ærede Finantsminister i at holde udenfor Betragtningen af den nærværende Sag; men, naar jeg saaledes er enig i, at der maa tages Hensyn til, at det Bøndergods, som nu er under Forhandling, kan for en billig og moderat Priis gaae over til Selveiendom, og jeg seer paa de to Forslag, som foreligge nu, da maa jeg tilstaae, at der ikke er noget af disse to Forslag, som ganske tilfredsstiller mig.